

Anatolijs Caune

Publicēts: 06.05.2021.

Par nesavtīgo darbu izglītības jomā Anatolijs Caune saņēmis dažādus apbalvojumus - Goda rakstus un krūšu nozīmīti "Teicamnieks tautas izglītības darbā". Par nopelniem Latvijas labā Anatolijam 2003. gada 20. oktobrī pasniegta Triju Zvaigžņu ordeņa Sudraba Goda zīme.

Anatolijs Caune (10.02.1935.) dzimis Rēzeknes rajona Nautrēnu pagastā, zemnieku ģimenē. Anatolija tētis bijis plašā apkaimē pazīstams muzikants, kuru aicinājuši muzicēt dažādos saviesīgos pasākumos, bet mamma labi pratusi dziedāt. Tētis mūžībā aizgājis 1944. gadā, kad Anatolijam bija tikai 9 gadi, mamma gādībā palika arī 11 un 7 gadus vecie brālīši. "Līdz pat 1949. gadam bija jāmaksā lielas nodevas, bet vairs nebija, kas apstrādā mūsu zemi. Mamma bija sīka auguma, tāpēc pie darbiem ķēros es ar brāli," atminas Anatolijs, kurš šo savu dzīves posmu raksturo kā sūru un smeldzīgu.

Skolas gaitas A. Caune uzsāka Brožgales 7gadīgajā skolā. To pabeidzot, iestājās Rēzeknes pedagoģiskajā skolā. Studiju gaitas uzsāka Daugavpils Pedagoģiskā institūta Dabas zinību fakultātē, 1963. gadā ieguva vidusskolas dabas zinību un ķīmijas skolotāja kvalifikāciju. 1997. gadā saņēma LU Pedagoģijas un psiholoģijas institūta maģistra diplomu pedagoģijā.

Pedagoga profesiju Anatolijs vienmēr vērtējis ļoti augstu. "Saskarsme ar grāmatu, vēlāk ar skolu un skolotāju – tas manī izraisīja

īpašas izjūtas. Skola bija svēta vieta, bez skolas nevarēju dzīvot, man vienmēr gribējās atgriezties skolā. Katru vakaru, ejot gulēt, izjutu prieku par to, ka rītdien atkal varēšu atgriezties skolā. Ja mamma mani atstāja mājās ganu vai darba dēļ, tad es pat šad tad atļāvos palaist raudienus, lai manā vietā atstāj brāli," ar smaidu atminas A. Caune, un piebilst, ka viņa attieksme pret skolotājiem vienmēr bijusi īpaša, jo visi skolotāji šķituši cienījami, tāpēc arī par citu profesiju Anatolijs nemaz nedomāja. Rados vienīgais pedagogs bijusi kaimiņos dzīvojošā tante, kurai pašai bērnu nav bijis, un viņa daudz nodarbojusies ar Caunu dēliem, aicinot sportot, kā arī lutinājusi viņus ar dažādiem saldumiem.

Tā kā skolas un studiju gados bijuši smagi finansiālie apstākļi, Anatolijs mērķtiecīgi virzījies pa izglītības kāpnēm un sasniedzis tik daudz, pateicoties labajām sekmēm un neatlaidībai. "Gan Rēzeknē, gan Daugavpilī studējot, saņēmu stipendiju, tādēļ varēju mācīties un iztikēt. Bet, lai to saņemtu, nedrīkstēja būt neviena atzīme, zemāka par četrinieku," skaidro pedagogs, tāpēc viņam šķiet nesaprotamas dažādas atkāpes skolēnu ikdienā, piemēram, kavēta skola, jo nekursē autobuss. "Kad mācījos Rēzeknē, mājas atradās 25 kilometrus no skolas. Sestdienās, stundām beidzoties, devos ar kājām mājās un jau svētdien atgriezos skolā. Lieki piebilst, ka nekādu autobusu tolaik nebija."

Darba gaitas jaunais pedagogs uzsāka 1955. gadā kā skolotājs un klases audzinātājs Ventspils rajona Stiklu palīgskolā. Lai arī pats Anatolijs uzskata, ka tēva muzikalitātes gēnu mantojis tikai vecākais brālis, arī pašam piemētusi spēja apgūt mūzikas instrumentus un bērniem mācīt dziedāt un dejot. Stiklu skolā jaunais pedagogs iemācījies spēlēt vijoli un bērniem mācījis dziedāt, vadījis arī kori, turklāt vadījis arī sporta nodarbības.

1955. gada oktobrī Anatolijs iesaukts Padomju armijā, trīs gadus dienējis Ukrainā. Pēc atgriešanās no armijas iestājies Daugavpils institūtā, bet vēlāk pārgājis uz neklātienes studijām, jo bija nepieciešams palīdzēt mammai un mazajai māsiņai lauku mājās.

1960. gadā divus gadus A. Caune strādāja Ludzas rajona Stiebrinieku 7gadīgajā skolā, mācīja bioloģiju, ķīmiju, dziedāšanu, fizikultūru, matemātiku un zīmēšanu, kā arī bija skolas noformētājs. Tolaik Anatolijs bija apguvis akordeona spēli. Pēc stundām ar bērniem aizrautīgi sportojis pašu izveidotā sporta laukumā, spēlējuši teātri, dziedājuši un dejujuši. "Kad kāds skolotājs netika galā ar skolēnu, sūdzējās man, un lielākais sods bija aizliegums piedalīties sporta treniņos. Tas bija iedarbīgi," smaidot saka Anatolijs.

1962. gadā A. Caune nonāca Ogres rajonā, kur vienu gadu bijis Ķeipenes 8gadīgās skolas mācību pārzinis, klases audzinātājs, no 1963. līdz 1966. gadam – šīs skolas direktors.

Suntažu vidusskolu A. Caune vadīja no 1966. līdz 2005. gadam. Ar viņa gādību 1984. gadā uzcelta skolas piebūve. "Pils stalli vien saimniekoja 13 īpašnieki. Katram bija nepieciešama kaut kāda saimniekošanas teritorija. Visiem un visam vajadzēja atrast laiku un prasmi savienot intereses. Viegli tas nebija. Dažkārt mājās atgriezās tikai pēc pusnakts, jo vajadzēja pārraudzīt arī skolas internātu. Gatavojām arī malku ziemai, strādājām palīgsaimniecībā. Katru vasaru remontējām kādu no 53 krāsniem, kas atradās skolas ēkās. Par lielu veiksmi savā darbā varu uzskatīt valsts plānā neesošas skolotāju mājas un skolas piebūves uzcelšanu," darba gaitas Suntažu skolā raksturo A. Caune, atklādams, ka ar mērķtiecīgu darbu, sapratni un ticību, reizē arī ar prasīgumu kopā ar saviem vietniekiem Valerjanu Maskalānu un Ignatu Nartišu virzījis savu kolektīvu uz individualizētu mācību procesu: "Piesaistīt skolotāju šim meklējumu ceļam ir ļoti būtiski. Pozitīva iznākuma rezultātā skolotājs paceļas augstākā pedagoģiskā procesa vadīšanas dimensijā. Skolotājs no pesimista kļūst par optimistu. Direktora darbībā visi skolas dzīves jautājumi ir ļoti daudzkrāsaini. Esmu centies reāli apjaust to, kā kurā brīdī rīkoties un nesalūzt."

Tomēr direktors iepriekš cieši nolēmis – 70 gadu vecumā ies pelnītā atpūtā: "Viens otrs varbūt to īpaši pārdzīvo, bet mani tas slimības vīruss īpaši nemoka, protu reāli skatīties uz lietām... Šis darbs ir asinis, vēl tagad sapņos strādāju stundās vai ar kolektīvu, bet tas nav sāpīgi."

Suntažu skolas 90 gadu jubilejai par godu 2010. gadā iznācis skolēnu un skolotāju radošo darbu krājums, kura ievadā bijušais skolas direktors raksta: "Ienirstot atmiņās, manī pāri visam staro gandarījuma izjūtas. Priecē kolēģu un audzēkņu drošais gājums ikdienā, draudzīgs acu skatiens. Taču skolotāja atbildība manī ir un būs paliekoša neatkarīgi no aizgājušā laika, jo tā vien gribas ikvienam audzēknim vēl mīļi pieskarties, spēcīnāt, ja vien tas kautrīgums netraucētu."

Par nesavtīgo darbu A. Caune saņēmis dažādus apbalvojumus - Goda rakstus un krūšu nozīmīti "Teicamnieks tautas izglītības darbā", bet nozīmīgākais apbalvojums par nopelniem Latvijas labā Anatolijam pasniegts 2003. gada 20. oktobrī – Triju Zvaigžņu

ordeņa Sudraba Goda zīme.

Pēc aiziešanas pensijā Anatoliju gan negaidīja nekāda lielā atpūta – viņš nopietni iesaistījies mājas darbos, jo kopš 1991. gada ģimene saimnieko savās mājās – "Mežmalās".

Studējot Daugavpils institūtā, Anatolijs iepazinies ar vidzemnieci Līgu, kura studējusi bioloģiju un vēlāk visu mūžu bijusi bioloģijas skolotāja. Abi ieskatījušies un 1964. gadā mijuši laulības gredzenus. Cauņu ģimenē dzimušas divas meitas un dēls, nu jau pasaulē nākuši arī pieci mazbērni. Ivetas un Toma ģimenē aug Rihards (13), Luīze (11) un Sabīne (6), Solvitas un Eināra ģimenē – Rūdolfs (23) un Elīza (19), savukārt dēls Jānis ir ieguvis politologa un jurista izglītību, šobrīd strādā konsulārajā dienestā ārzemēs. Vecāku pēdās gājusi vienīgi Solvita, kura ir bioloģijas skolotāja Teikas vidusskolā, kā arī vada dažādus starptautiskus projektus, savukārt Iveta apguvusi stomatoloģes profesiju.

Anatolija un Līgas lielākais prieks, kad pašu celtajās "Mežmalās" sabrauc kuplā ģimene. Parasti visa saime pulcējas Ziemassvētkos un vecāku jubilejās, bērni iecienījuši vecāku audzētās dabas veltes – siltumnīcā briedušus tomātus, pašu audzētas zemenes, ābolus, burkānus un citus augļus un dārzeņus, arī vīnogas. Piemājas dārzā ik vasaru nogatavojas 36 dažādu šķirņu vīnogas, ar kurām Anatolijs lepojas arī vīnogu izstādēs Dabas muzejā. Abi ar Līgu laiku veltījuši arī sabiedriskajām aktivitātēm – deju kolektīvā paaudzes deju kolektīvā, piedalījušies Dziesmu svētkos, Līga darbojas biedrībā "Suntalnice". Anatolijs kopš skolas laikiem aktīvi piedalījies dažādās mākslinieciskās pašdarbības jomās, ilgus gadus bijis ciema un rajona deputāts, vadījis izglītības un kultūras komisiju darbu, vadījis arī rajona direktoru metodiskās apvienības darbu, rajona skolu skolēnu karjeras izvēles metodiskās apvienības darbu.

"Šobrīd galvenais – uzturēt sevi gan fiziski, gan garīgi, lai varētu veidot tādu vidi, kur bērniem un mazbērniem atbraukt, gribu viņus atbalstīt, tas man ir galvenais. Ir prieks par izveidoto mājas apkārtni, par dabu. Prieks par savu Suntažu skolu. 2011. gada vasarā pie manis bija atbraukuši Rēzeknes skolas biedri, aizvedu viņus arī uz Suntažu skolu – cik ļoti iespaidīga tā tagad ir, lieliski uzspodrināta!" priecājas Anatolijs, kurš arī aktīvi seko līdzi visām sabiedriski politiskajām norisēm Latvijā.

<https://www.ogresnovads.lv/lv/anatolijs-caune>